

HANDLÄGGARE

Bengt Stridsberg

PROJEKT BETECKNING

DATUM

1992-04-01

ERT DATUM

DOSSIÉ/DIARIENR

R 662-937/92

ER BETECKNING

→ Hammarö räddningstjänst
Brandstationen
663 00 Skoghall

Utdelning av folkskyddsmasker i fredstid

Till kommunfullmäktige i Hammarö kommun har inlämnats en motion om att alla som bor i centrala Skoghall skall tilldelas gasmasker redan under fredstid. Efter samråd med räddningschefen lämnades motionen utan åtgärd. Detta beslut överklagades varefter räddningschefen har anmodat räddningsverket att avge yttrande i sakfrågan.

Fredsolyckor

Större utsläpp av giftiga kondenserade gaser i samband med olyckor under fredstid inträffar mycket sällan. Av tillgängliga rapporter framgår att dessa företrädesvis skett i anknytning till lastnings- och lossningsarbeten. Haveri eller felfunktion vid tillverkning ger i regel upphov till ett begränsat utflöde motsvarande produktionskapaciteten. För den övervägande delen av dessa tillbud/olyckor kommer inte riskzonen att sträcka sig utanför fabriksområdet.

I händelse av en större olycka inom en fast anläggning är möjligheterna goda att genom skadebegränsande åtgärder förhindra utomstående att bli berörda av utsläppet. Företagets egen beredskapsorganisation och den kommunala räddningstjänsten är väl lämpade att hantera dessa problem.

Till skillnad från vid fasta anläggningar kan konsekvenserna vid transportolyckor bli betydligt allvarigare, eftersom stora mängder giftiga ämnen under kort tid kan komma loss i befolkningstäta områden. Innan några åtgärder hinner att vidtagas kan ett gasmoln få en stor utbredning. Något skydd för eventuellt berörda i detta sammanhang är inte förberett.

Skydd

Vistelse inomhus i kombination med avstängd ventilation ger i de flesta fall ett fullt acceptabelt skydd, under förutsättning att gasutsläppet inte

blir alltför omfattande. Om gaskoncentrationen utomhus blir så hög att risk för inläckning är överhängande, måste inomhusvistelsen kompletteras med påtaget andningsskydd.

Folkskyddsmasken är i första hand avsedd att skydda mot kemiska stridsmedel, men ger under en begränsad tid även ett tillräckligt skydd mot giftiga industrigaser, så att en användare har möjlighet att vidtaga lämpliga skyddsåtgärder. Förutsättningen för att sådana åtgärder skall få avsedd effekt är ett väl fungerande varningssystem.

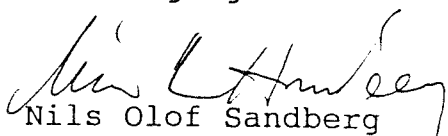
Om andningsskydd är utdelade till allmänheten redan under fredstid, ökar detta självfallet tillgängligheten av dessa skydd. För optimal effekt av en sådan åtgärd krävs att

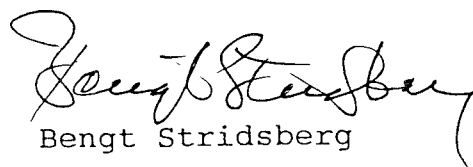
- andningsskyddet alltid medförs,
- täthetsprov genomförs vid utlämning och upprepas minst vartannat år, särskilt beträffande äldre personer samt de som är yngre än ca 30 år,
- andningsskydden förvaras på rätt sätt,
- in- och utflyttning följs upp,
- andningsskydden inte används till något annat än vad de är avsedda för,
- rekommendation utgår om olämpligheten av skägg.

Sammanfattning och slutsatser

Större kemiska utsläpp under fred inträffar mycket sällan. Risken för svåra eller dödliga personskador utanför olycksplatsen i samband härmed finns men bedöms som liten. Det är mindre troligt att förutsättningarna enligt de ovan uppställda kraven kan uppfyllas på ett tillfredsställande sätt. Genom att väga samman för- och nackdelarna med en allmän utdelning av andningsskydd i fredstid, har vid olika diskussioner slutsatsen blivit att utdelning inte bör genomföras. Detta innebär inte att en planering för snabb utdelning skall förbises. Detta kan innefatta lagerhållning och förberedelser för utdelning av andningsskydd på platser med mycket folk samlade, t ex skolor och vårdinrättningar.

Räddningstjänstavdelningen

Nils Olof Sandberg

Bengt Stridsberg